

ויכוח פומבי על הציונות

ש. מ. פייגה אסתרס (הרב שמואל מרדכי גארלין)

בשובי בסוף שנת 1907 הבייתה לימי החגים, מצאתי את חברי הציונים, והם מודאגים מאוד ומתהלכים אבלים וחפויי ראש. לשאלתי לסיבת הדבר, ענו לי: וכי איך לא נהיה מודאגים בראותנו, שאחד, "צקיסט" (איש המרכז) מה"בונד" מנהל זה כמה שבועות תעמולה ארסית ומהרסת נגד הציונות, ואין מי שיעמוד בפרץ.

— וכי מנין ידוע לכם שהוא איש הצ.ק.? שאלתי.

— בלבשו ניכר, אמרו לי, הוא לבוש "פלרינה", וסתם בשר ודם פשוט אינו לובש "פלרינה".

תשובתי לחברי היתה, שאני מוכן להיפגש עם איש הצ.ק. מה"בונד" לוכוח פומבי על הציונות.

מששמעו זאת חברי, נשמו לרוחה. והם: אייזיק האופה מהציונים הכלליים; רוחל טויבה לאה"ס. שנטתה אז לפועלי-ציון, נפגשו עם עסקני ה"בונד" בעיירה, והוסכם ביניהם על עריכת וכוח פומבי על הציונות. המקום — עזרת הנשים של בית כנסת החיטים.

חיש מהר נפוץ דבר הוכוח הפומבי בעיירה. ובאחד מערבי הסתו ב-1907 מלא הנוער שבעיירה ורבים רבים מהזקנים את עזרת הנשים של בית כנסת החיטים. כרגיל באותם הימים, לשם זהירות, הועמד משמר ליד הדלת. ומשהתחילה האספה נסגרה הדלת והוכוח החל. בתור יושב ראש האספה נבחר בהסכמת כולם, מנהל סניף ה"בונד" בראקוב. זה היה בחור פועל שלא מהמקום, נגר במקצועו, איש ישר וסימפטי מאד, שהייתי בטוח באוביקטיביות שלו. רשות הדבור ניתנה לראשונה ל"צקיסט". אחרי המשפטים הראשונים שלו, נוכחתי לדעת, שהוא רחוק מלהיות איש הצ.ק. כל עמידתו ואופן דבורו הוכיחו על נואם בינוני ותועמלן שיגרתי מאד. כל הקונצפציה של דבריו

נסבה על בנין אב אחד, בנלי כבר באותם הימים: "עצם היותו של הרצל יו"ר הציונות, ממוצא בורגני, פוסל אותה את הציונות בעיני הפרולטריון".

משניתנה לי רשות הדבור עמדתי ראשית כל ובססתי במספר משפטים קצרים אבל בהירים את הכרחיותה של הציונות לשחרורו של העם היהודי, ובנתחי את יסודותיה של התנועה הציונית, עברתי אל החלק העיקרי שבדברי: לסתור את כל הבנין שהקים יריבי בדבריו. הוכחתי להם על פי קטע מהביאוגרפיה של לסל, ספר שנתפרסם באותם הימים בירחון החשוב "רוסקיה בוגטטבו", לפיו היה לסל לוחץ את ידיהם של הפועלים בפגישתו אתם, מבלי להסיד את כסיותיו מעל ידי, בנגוד לנמוס, ובכל זאת הוא לא נפסל בעיני תנועת הפועלים בגרמניה מלבחור בו כמנהיג שלה הנערץ. באסיפה נמצאו אחדים שלא האמינו לדברי אלה, או בקשתי והביאו לי מהספריה

ועד הבחירות לקונגרס הציוני בענת 1933

גליון של הירחון הנ"ל, וקראתי בפניהם את הקטע שדברתי עליו, מה שעורר השתוממות כללית באסיפה. הברי הציונים נתמלאו שמחה, וחשו שידם על העליונה. ההתרגשות באסיפה הגיעה או לשיאה, והנלהבים ביותר מבין פועלי ציון החלו לקרוא: "הלאה הבונד"! על זה באה מיד תשובתם קריאתם של הבונדאים: "הלאה הציונות!". בתוך המהומה שנוצרה והתלקחות היצרים, הבהיקו מיד בידי חמומי המוח שבין היריבים, גם אקזיזים. למרא האקדחים קמה בהלה איומה ורבים החלו להתפרץ החוצה ולקפוץ למטה. בנס ממש נסתים הוכוח הפומבי על הציונות ברקוב בלי קרבנות דמים.